

Микита Омельченко,

магістрант, гр. ФМТП 1-3м

(Державний торговельно-економічний університет)

ВПО: ПРОБЛЕМИ АДАПТАЦІЇ І ОСВІТИ

Україна, згідно з Конституцією, є суверенною, незалежною, правовою, демократичною державою в якій найвищою цінністю визначено людина, її життя і здоров'я, честь і гідність, а права та свободи і їх гарантії – є головним напрямком діяльності держави. З 2014-ого року, через активні бойові дії на сході, Україна перебуває в стані неоголошеної війни. На частині території нашої держави ведуться бойові дії, частина окупована, а частина держави незаконно анексована російською федерацією. Початок активних бойових дій після 24 лютого 2022 року, запровадження воєнного стану в Україні спричинили масове переміщення – громадяни лишують свої домівки в пошуках безпеки та захисту. Наразі кількість офіційно зареєстрованих внутрішньо переміщених осіб в країні досягає 4,9 млн осіб [2].

Починаючи з 2014 року в українському суспільстві з'явилась нова соціальна група, яка стала обличчям кризи соціальних, економічних та психологічних навантажень – внутрішньо переміщені особи (ВПО), або переселенці. Внутрішньо переміщеною особою є громадянин України, іноземець або особа без громадянства, яка перебуває на території України на законних підставах та має право на постійне проживання в Україні, яку змусили залишити або покинути своє місце проживання у результаті або з метою уникнення негативних наслідків збройного конфлікту, тимчасової окупації, повсюдних проявів насильства, порушень прав людини та надзвичайних ситуацій природного чи техногенного характеру [2].

Внутрішньо переміщених осіб можна розглядати як дві інстанції: особливий соціальний статус який є детермінантом поведінки/соціокультурного визначення та створення своїх умов у соціально-економічному становищі, або ж є особливою соціальною групою яка отримала юридичний прихисток за допомогою влади за встановленим статусом.

Одним із важливих пунктів який стосується переселенців – це безпека, будь вона соціальною чи економічною. Безпека – це об'єктивне положення, що базується на відсутності загрози, яку відчують певні соціальні верстви своїм суб'єктивним чином.

Соціальна адаптація до культурного середовища місця проживання ВПО є невід'ємною частиною складової соціального захисту всієї системи міграції та вимушеної міграції людей.

Розуміння соціально-економічної захищеності мігрантів, крім соціально-економічного, має свою соціально-психологічну сутність. Це розуміється під тим що, наприклад, ВПО буде оцінювати як інша ВПО адаптується до культурного середовища умов життя, оскільки вони потрапляють у нові умови праці, орієнтуються на нову форму організації даної культури і певних інтерперсональних відносин. І таким чином, розвиток одного ВПО може залежати від наставлень до адаптації від іншого представника ВПО.

Об'єктивність системи соціальної захищеності визначається певною необхідністю та достатком засобів, які потрібні повноцінного функціонування самої системи соціального захисту. Це дуже важливо як і для однієї ВПО, так і до всього соціального статусу щоби їх права та інтереси були захищені в межах суспільно-нормативних характеристик діяльності самої системи. Ця система дозволяє вчасно знайти момент певного порушення у самій системі, і призвести до вирішення конфліктних ситуацій у ВПО.

Соціальна адаптація вимушених мігрантів визначається як процес встановлення оптимальних відносин між мігрантами та соціальними інститутами, групами та органами влади на місці їх проживання. Цей процес передбачає досягнення балансу в соціальному та економічному становищі мігрантів, сприяння партнерським взаєминам з іншими групами та нормалізацію їх морально-психологічного самопочуття. Однак, найважливішим аспектом є розвиток почуття приналежності до місцевого співтовариства, усвідомлення та прийняття мігрантами місцевих цінностей, переконань та норм [1].

Державна цільова підтримка для здобуття вищої освіти надається у вигляді: - повної або часткової оплати навчання за рахунок коштів державного та місцевих бюджетів; 189 - пільгових довгострокових кредитів для здобуття освіти; - соціальної стипендії; - безоплатного забезпечення підручниками; - безоплатного доступу до мережі Інтернет, систем баз даних у державних та комунальних навчальних закладах; - безоплатного проживання в гуртожитку; - інших заходів, затверджених Кабінетом Міністрів України [1].

Підсумовуючи, попри всі питання інтеграції внутрішньо переміщених осіб – основним питанням буде залишатися майбутня реінтеграція даних осіб в свої рідні регіони. Але, соціально-економічне становище областей, які постраждали від конфлікту, суттєво погіршилося, перетворившись на гуманітарну кризу. Це погіршення настало раптово і несподівано, і стало справжнім шоком для мешканців цих регіонів. Причиною цього кризового стану є військові дії, які призвели до руйнування промислових та сільськогосподарських підприємств, зруйнування виробничої інфраструктури та переміщення багатьох підприємств в інші регіони. В результаті цього спостерігається зниження обсягів економічної та підприємницької діяльності.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Блинова О.Є. Соціально-психологічна адаптація вимушених мігрантів: підходи і проблеми вивчення феномена акультурації. *Науковий вісник Херсонського державного університету*. Випуск 3. Том 1. 2016. С. 111-117.

2. Внутрішньо переміщені особи. URL: <https://www.msp.gov.ua/timeline/Vnutrishno-peremishcheni-osobi.html>